

ПАМ'ЯТНИЙ ДЕНЬ

Ця урочиста подія мала відбутися о дванадцятій годині дня, але задовго до її початку перед величною старовинною будівлею Одеського університету почала збиратися святково одягнена молодь.

Мітинг, присвячений першоккурсникам, відкрив в. о. секретаря парткому Б. А. Пережняк. Він щиро привітав молоде повнення з початком навчального року, побажав успіхів, а також нагадав про те, про що не можна забувати — якою ціною дісталось нам сьогоднішнє мирне небо і право бути щасливими, жити, вчитися. Пам'ять загинувших вшанували хвилиною мовчання.

Багато хороших напутніх слів сказав перший секретар Одеського міськкому Компар-

[Закінчення на 2-й стор.]

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

За науковий Кадр

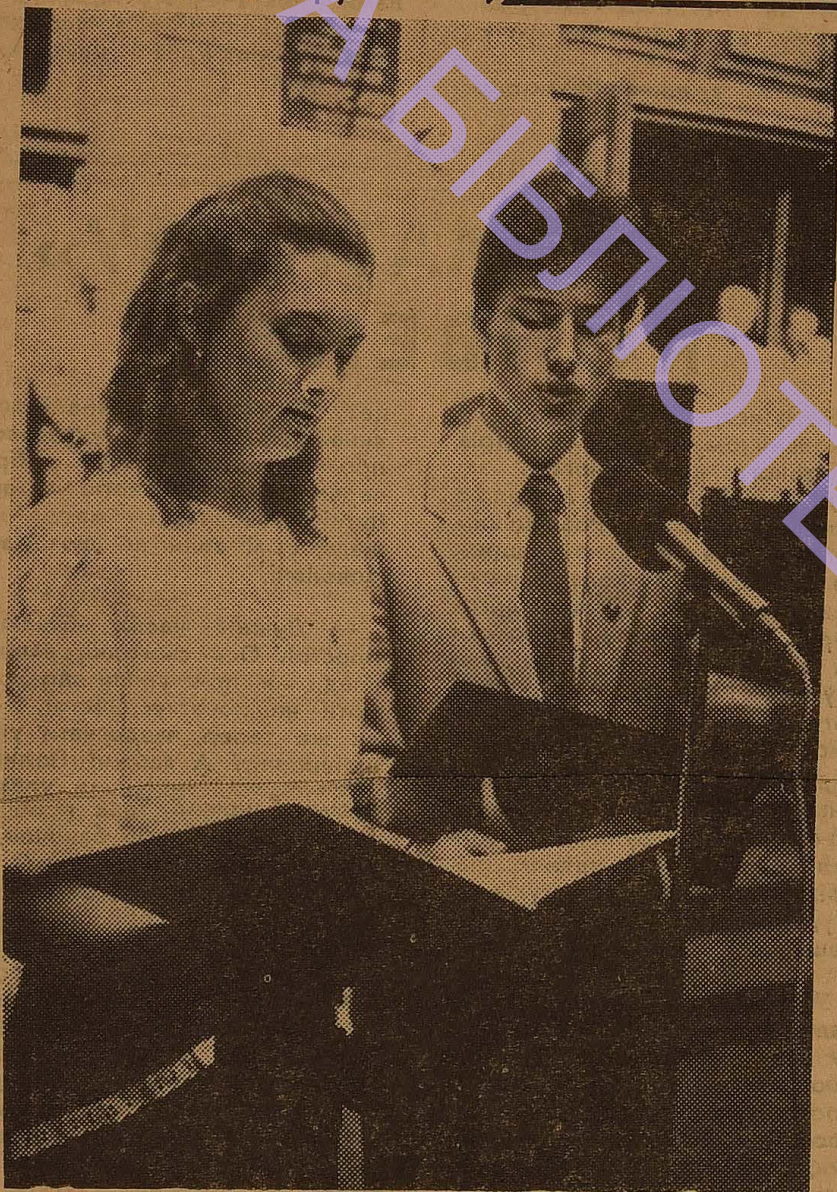
ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Видається з 1933 р.

№ 28 (1721).

9 ВЕРЕСНЯ 1988 РОКУ.

Ціна 2 коп.

студентське літо

ПІД СТУК КОЛІС

Цього літа група студентів Одеського університету з 16 чоловік свій третій трудовий семестр провела в студентському загоні провідників «Вертикаль». Командир загону Тетяна Довгіль та комісар Вікторія Діденко — студентки четвертого курсу юридичного факультету ОДУ. Маршрути студентів-провідників різноманітні. Вони працювали на лініях, що тягнуться до Ростова, Києва, Чернівців.

На пероні станції Одеса-Головна я зустрілася з юнаками та дівчатами в зелених формах з яскравими емблемами і з викарбуваними на шевронах буквами ЛСЗ — членами загону «Вертикаль». Розмова наша була короткою, але досить цікавою. Студент ОДУ Л. Марчан розповідав:

— Провідник залізничного вагона. Коли говорять ці слова, то відразу згадується вечірній чай в купе, привітна посмішка. Насправді все набагато складніше. Провідник повинен досконало знати обладнання вагонів, усі механізми, інструкції, правила техніки безпеки. На ньому лежить відповідальність за життя і здоров'я пасажирів. Своєю обов'язки студзагонівці виконують сумлінно. Задоволення загонем і бригадир поїзда А. С. Морнева. На адресу студентів — провідників Катерини Ребриної, Світлани Бой-

ко пасажири вагона №9 поїзда Одеса-Ростов написали подяки. В них слова щирої вдячності за зразкове обслуговування і ввічливе поводження.

Розповідали студенти і про свої проблеми. Турбує їх поганий технічний стан рухомого складу. До додаткових поїздів чіпляють старі невідремонтвані вагони, бо в літній час у депо вагонів не вистачає. Часті випадки, коли зникають комплекти білизни, за які доводиться платити. Недешево обходиться харчування в рейсах. У пасажирських складах, де є вагон-ресторан, студенти-провідники харчуються всього один раз, бо якщо їсти нормально, то, як кажуть вони самі, «більше проїси, аніж заробиш».

Необхідно, щоб адміністрація звернула увагу на ці недоліки і вжила дієвих заходів до зміни становища. Ще студзагонівці висловили побажання, щоб обіди у вагонах-ресторанах коштували хоча б наполовину дешевше.

А врешті члени студентського загону «Вертикаль» задоволені трудовим семестром, працювали з інтересом і бажанням, з ентузіазмом та оптимізмом. Та й свої матеріальні справи дещо поліпшили.

Т. Зотсева,
студентка II курсу юрфаку.
Фото В. ПАЩУКА.

поле-88

Без нас — не обійтись...

З року в рік місяць чи трохи більше студенти університету на власному досвіді пізнають, що такі поняття, як «світло вченості», «благочиння до книги — джерела знань», «справжній смак до студентського життя» стають до кінця зрозумілими студентам лише після колгоспної епопеї. Це відомо досвідченому четвертокурснику, про це з легкою ностальгією думають п'ятикурсники, які тепер відмовилися від усього мирського. Це належить пізнати героям цього року — першоккурсникам.

А якщо говорити серйозно, то, на жаль, досі без допомоги студентів сільське господарство обійтись не може. Тому близько півтори тисячі студентів університету виїхали з 5 вересня на сільгоспроботи в Овідіопольський, Ізмаїльсь-

кий, Біляївський райони. Робота розрахована на строк з 5.09 по 5.10.

Від студентів університету вимагається проявити організованість, чесне ставлення до праці, високу культуру. Перебування студентів у селі повинно залишити яскравий слід не лише у вдячній пам'яті керівників колгоспу, але й у житті мешканців села.

У ваших силах, хлопці й дівчата, забезпечити місто першокласною сільськогосподарською продукцією і сприяти розширенню світогляду, підвищенню рівня загальної культури тих сіл, де ви будете працювати. Нехай усвідомлення цього зробить хоч якоюсь мірою виправданою вашу вимушену відсутність в аудиторіях університету. Комітет комсомолу ОДУ.

лограмів і більше збираємо. Умови роботи хороші. Роботу ми закінчуємо о другій годині і автобуси відвозять госпроботи організовані добре.

Н. АНДРІЄШИНА,
I курс філфаку.

ДО НОРМИ ДОТЯГНЕМО

Кожного ранку до гуртожитку № 5 під'їжджають автобуси — спільні спроби в Біляївський район.

Ми збираємо помідори,

врожай у цьому році урожайний — висока — кожному треба зібрати по 300 кілограмів. Поки що норму не виконуємо, але по 200 кі-

Університет: аргументи і факти

(ФРАГМЕНТИ ІЗ ДОПОВІДІ РЕКТОРА НА ЗАГАЛЬНОУНІВЕРСИТЕТСЬКИХ ЗБОРАХ)

У світлі вимог постанов ЦК КПРС і Ради Міністрів, а також відповідних наказів Держкомітету СРСР з народної освіти і Мінвузу УРСР в університеті затверджений комплексний план перебудови.

Починаючи з другого семестру 1986/87 навчального року в університеті здійснений перехід до організації учебного процесу зі студентами денної форми навчання, яка передбачає скорочення обов'язкових аудиторних занять за рахунок замін їх самостійною роботою студентів.

Виділено близько 15 процентів аудиторного часу для дисциплін, що визначають спеціальну підготовку студентів. Впроваджені понад 100 нових спецкурсів.

Для організації самостійної роботи студентів під керівництвом викладача виділяється 12 годин на молодших і 16 годин на старших курсах, складається розклад СРС під керівництвом викладача і графік контрольних заходів. На допомогу студентам, починаючи з 1986 року, підготовлено 355 методичних посібників з СРС.

Університет домогся певних успіхів у вирішенні одного з найважливіших завдань вищої школи: інтеграції учебного процесу і виробництва: крім функціонуючих 4 УНКО «Інженерна геологія», «Меліорація», «Одескабель», «Орбіхім» створений науково-учбовий комплекс АН СРСР «Екологія». Ведеться робота по створенню УНПК на базі міського зоопарку. Створено 11 філіалів кафедр на виробництві і 12 — в школах м. Одеси. Укладено 23 договори на цілову підготовку випускників, які охоплюють на 100 процентів педагогічне відділення і на 50 процентів науково-виробниче.

Якість учбового процесу, його технічна і методична оснащеність рішучою мірою визначаються кадровим складом професорсько-викладацького та учбово-допоміжного персоналу, його кваліфікацією, працелюбством і дисципліною. У даний час штатна чисельність професорсько-викладацького складу становить 774 чоловіки, в тому числі докторів наук, професорів — 66, доцентів, кандидатів наук — 416, старших викладачів, викладачів і асистентів — 292.

Однак, було б помилкою стверджувати, що всі проблеми університету у справі підготовки, розстановки та виховання кадрів повністю вирішені. З 68 кафедр 22 очолюються кандидатами наук, доцентами, 2 — особами, які не мають ученого ступеня.

У нинішньому навчальному році необхідно приділити серйозну увагу вдосконаленню системи атестації і конкурсного обрання викладачів та наукових співробітників. Досі в цій роботі чимало помилок, упущень і формалізму, що інколи викликає справедливі скарги, а часом і відміну рішень атестаційної комісії, рад факультетів і університету. Найяскравішим прикладом подібних упущень може бути кадрова політика механіко-математичного факультету, який припустив чимало процедурних порушень під час вирішення конкурсних справ доцента Матвієнка, професора Синюкова та ін. Ряд факультетів дуже формально поставилися до анкетування студентів за алгоритмом «Викладач очима студентів», при обранні викладачів на черговий п'ятирічний строк ці матеріали, як і дані про якість підвищення кваліфікації не отримали серйозної оцінки. Компетентність окремих ке-

рівників часто залишає бажати кращого, у зв'язку з цим багато питань не вирішуються на місці, перекладаються на більш високі рівні управління, аж до ректорату і Мінвузу. Часті випадки, коли через неуважне ставлення до студента на кафедрі і в деканаті студент змушений навіть з найменшим проханням звертатися до проректорів, ректора, в міністерство. Особливо грішать цим юридичний факультет, філологічний, факультет РГФ.

Рішення лютого Пленуму ЦК КПРС і XIX партконференції, завдання, поставлені М. С. Горбачовим, вимагають нового підходу до критеріїв оцінки роботи суспільствознавців університету. Є й інший бік цієї проблеми — гуманізація суспільного життя в нашій країні, своєрідний вибух інтересу до проблем суспільних наук, весь дух нашого життя за останні три роки не дають права працювати по-старому.

Разом з тим доводиться зізнатися, що в процесі викладання суспільних наук у нас все ще живі стереотипи, не викоринений формалізм і догматизм у викладанні актуальних проблем. Над викладачами часто тяжіють традиції, звички, боязнь торкнутися проблем, які ще не входять складовою частиною у політичні рішення. Всі ми чекаємо більшого внеску кафедр суспільних наук у вдосконалення патріотичного та інтернаціонального виховання університету.

В ідейно-виховній роботі зі студентами слід уважно осмислити нинішню ситуацію, коли, звільнивши студентів від опікунів і наставників, і на ря-

[Продовження на 2-й стор.]

Визначитися у головному

Партгрупа кафедри педагогіки налічує 15 комуністів. На звітно-виборних зборах, що відбулися, з доповіддю виступила партгрупорг Євгенія Никифорівна Василевська. «Наші збори, — відзначила вона, — проходять в особливих умовах, коли країна робить перші масштабні кроки у практичному здійсненні рішень XIX Всесоюзної партконференції».

Криза педагогіки, педагогічної науки природно поставила комуністів кафедри перед необхідністю шукати власні шляхи вирішення конкретних проблем педагогізації учбового процесу в університеті. Необхідно було, крім усього іншого, визначити головний напрям зусиль. Його підказало саме життя.

Чи не ми є свідками того, як за останні роки мало не на кожному міському чи районному партійному заході університет гостро критикували за відсутність творчих зв'язків зі школою. Саме на цьому напрямі сконцентрувала свої зусилля кафедра.

Постійними учасниками практичних заходів кафедри стали одеські та інгородні вчителі-новатори, встановлені тісні зв'язки з багатьма одеськими школами у вигляді філіалів кафедри. Кафедра бере активну участь в організації табірних зборів студентів з піонерської практики. На кафедрі захищені три дисертації, теми яких пов'язані з практичною підготовкою вчителів в університеті. Спільно з НДІ вищої школи ведуться дослідження педагогіки. На рахунок комуністів кафедри 30 наукових публікацій. У Є. Н. Василевської опублікована стаття в Болгарії, у Л. М. Біляєвої — у віснику ЮНЕСКО. На базі кафедри останнім часом проведено три науково-практичні конференції і

наради всесоюзного масштабу.

Це — позитивний баланс. Доповідач сказала і про ті проблеми, котрі поки що не вирішені.

У зв'язку з введенням самостійної роботи студентів кафедра повинна була розробити цикл лекцій орієнтованого характеру. Досі ніхто з викладачів їх не здав. Уже другий рік допрацьовуються плани семінарських занять, а їх — 17. Вимагає перегляду і тематика студентських курсових робіт з педагогіки.

На кафедрі педагогіки, як і на інших кафедрах, відчувається гостра нестача сучасних учбових посібників, розробок. Справедливі нарікання викладачів кафедри: сьогодні наукова бібліотека університету не проявляє належної ініціативи у придбанні літератури для навчального процесу. До речі, не тільки на зборах партгрупи кафедри педагогіки, але й в інших викладацьких колективах мені вже доводилося чути, що за часів окремого існування студентської бібліотеки, якою керувала В. А. Бозіна, ці питання вирішувалися успішніше і оперативніше.

Серйозні труднощі існують на кафедрі і з педагогічною періодикою. Доповідач обгрунтовано критикувала і обласний кінопрокат, котрий не задовольняє заявки на учбові фільми.

Доповідь партгрупорга доповнили своїми виступами І. О. Климов, Л. М. Біляєва, С. С. Волкова, О. М. Якубовська, Т. М. Федотова.

У виступах комуністів прозвучала тривога з приводу формального виконання в університеті міністерських директив про реформу вищої школи і, зокрема, що стосується самостійної робо-

ти студентів, їх громадської активності, їх ідейно-політичного виховання.

На кафедрі дійшли до висновку про необхідність узяти під свою опіку всі студентські гуртожитки, практикувати такі форми роботи, які можуть викликати інтерес у молоді до вчительської професії, предметніше цікавитися життям вузівського комсомолу.

Про це говорили І. О. Климов, К. А. Норкін, О. М. Кириченко.

Особливу стурбованість комуністів кафедри викликає негативне ставлення керівників ряду факультетів до необхідності підвищити ефективність педагогічної підготовки і практики студентів педагогічного профілю. Справді, чого варті слова про підвищення якості підготовки спеціалістів, якщо для читання лекцій з педагогіки зливають в один потік студентів історичного та... хімічного факультетів. Чи може лектор врахувати специфіку факультету за такого ставлення до предмету?

Незважаючи на все позитивне, що є у колективу кафедри, не можна не помітити, що сьогодні на кафедрі відсутня чітко визначена і перспективна тенденція розвитку педагогічної науки.

Поки що немає солідної науково-методичної основи у вигляді учбових посібників, розробок і методичок, які не замінити нікими зустрічами і конференціями, котрі є лише підходом до вирішення серйозних проблем.

Гадаю, що у комуністів кафедри буде час поміркувати над цими проблемами.

М. ЩЕРВАНЬ.

Партгором кафедри педагогіки переобрана Є. Н. Василевська, її заступником — О. М. Кириченко.

УНІВЕРСИТЕТ: АРГУМЕНТИ І ФАКТИ

(Закінчення.
Початок на 1-й стор.)

ді факультетів надавши студентам право вільного відвідування лекцій, ми не навчили їх користуватися важелями студентського самоврядування. І, нарешті, трудова і учбова дисципліна.

У минулому навчальному році за халатне ставлення до своїх обов'язків ряд викладачів отримали адміністративне стягнення.

За період з 1 липня 1987 року по 1.07.88 р. в університеті зареєстровано 34 різні правопорушення, в тому числі скоєні студентами — 24, викладачами — 10. Найбільша кількість правопорушень серед студентів, пов'язана з уживанням спиртних напоїв, мала місце на механіко-математичному та юридичному факультетах.

Серйозні зміни відбуваються

у науково-дослідній частині університету, яка знаходиться в стадії перебудови.

У зв'язку з відділенням двох інженерних центрів і НДЛ прикладної математики, наступним «відшаруванням» астрономічної обсерваторії, ботанічного саду і, головне, у зв'язку з переходом на повний госпрозрахунок, виникає проблема різкого (не менш, ніж у 2 рази) скорочення чисельності адміністративно-управлінського і загальноуніверситетського персоналу НДЧ. Ми повинні скоротити не менше 60—70 чоловік. Однак, це буде не просто скорочення штатів, а реорганізація, в ході якої будуть перерозподілені управлінські функції між апаратом НДЧ і виробничими підрозділами у бік значного підвищення самостійності та вирішення прав і обов'язків наукових підрозділів.

трудовий семестр

НА «ТОМАТНОМУ» КОНВЕЙЄРІ

Зізнатися, після розмови з начальником відділу кадрів Одеського консервного заводу імені Леніна Миколою Григоровичем Розлуцьким настрої був не найкращим. Бо розповів Микола Григорович ось що. Згідно договору, 15 червня до роботи на заводі повинно було приступити 120 студентів філологічного факультету. З'явилися тільки 54. Пізніше після тривалих «відшукувань» з'явилось ще 10 осіб, у середньому, щодня працювали 60-63 чоловік. Були й любителі великих прогулянок (найбільша кількість прогулів у студенток А. Жидкової, І. Страшнової, Н. Дірієнко).

У відділі кадрів мені виписали одноразову перепустку і я вирушила на територію заводу. Щойно минула прохідну, ніздрі приємно залоскотали пахощі свіжих яблук, слив, груш, помідорів. Іду до фруктового цеху. Майстер виробництва Марія Андріївна Гарбузенко постійно у русі, постійно заклопотана.

— Маріє Андріївно, що ви можете сказати про наших?

— Я працюю на заводі давно, бачила всіляких робітників — і поганих, і хороших. Але про своїх сьогоднішніх помічників не можу сказати жодного поганого слова. Дівчата сумлінні, старанні, бездоганно дотримуються всіх правил техніки безпеки, завжди допоможуть у складній виробничій ситуації. За хорошу роботу я ставлю їм підвищений коефіцієнт трудової участі (КТУ) — 1:2. Дуже задоволена вашими студентами і вдячна таким дівчатам як Ліда Климчук, Лариса Бондарець, Зіна Калантир, Олена Мудрик, Ганна Шашкіна, Саша Лобанова.

Що ж, приємно почути таку оцінку. Підходжу до кількох дівчат, які працюють на конвейєрі (промивання баночок):

— Вам подобається працювати тут?

— Так, робота нас задовольняє. Умови праці хороші. Та й матеріальна підмога буде чимала.

Добре, коли задоволені і господарі, і ті, хто працює в них. А от у фабрикатному цеху (готової продукції) стан справ дещо інший. Начальник

цеху Тетяна Афанасівна Тоток якнайкраще відгукувалася про студентів. І тут добре зарекомендували себе майбутні мовознавці. Але, на жаль, самі вони не дуже задоволені.

— Дуже часто бувають простої. Ось сьогодні, наприклад, ми приступили до роботи на початку шостої. То як же тепер наздогнати упущений час? А ящики? Подивіться, ящики ми упакуємо баночки? Така коробка розрахована на 55 баночок, і якщо вона нормальна, то має спеціальну упаковку у вигляді таких собі окремих гвіздочок для кожної баночки. А якщо ні, то ми просто так складаємо продукцію, перекладаючи її папером. А це пряме порушення техніки безпеки, значне зменшення продуктивності праці. Далі, ці коробки з продукцією важать чимало, і дівочим рукам не під силу тягати їх на конвейєр. Взагалі, умови праці погані, ми ними не задоволені.

Я стояла збоку і бачила, що це справді важка і марудна робота. І зауваження дівчат цілком справедливі. Гадаю, над цим слід подумати керівництву цеху, аби наступного року не зникло бажання йти працювати до них.

— Тетяно Афанасівно, а все-таки яку оцінку ви дали б роботі членів студзагону «Оптиміст»?

— Незважаючи на труднощі дівчата працюють відмінно. Їхня праця для нас є великою допомогою, бо робітників не вистачає, а роботи, особливо влітку, неспотятий край. Гарно працюють Світлана Пастух, Світлана Кизиля, Галя Гасяк, Валя Бондарук, Людмила Запорожчук, Лариса Черевчук.

Студенти філологічного факультету на славу попрацювали, побажаємо їм таких же успіхів у навчанні. От тільки... як бути з тими, хто ігнорував умови договору і не з'явився зовсім?

Я. ІСКРОВА.

Від редакції: сподіваємося, що на питання нашого кореспондента відповідь дасть комітет комсомолу ОДУ та деканат філологічного факультету.

ПАМ'ЯТНИЙ ДЕНЬ

(Закінчення.
Початок на 1-й стор.)

тії України В. Я. Хмельнюк. Він наголосив, що сьогодні навчання відводиться особливе місце, нинішні студенти житимуть і навчатимуться в нових історичних умовах, тому від них вимагається надзвичайна наполегливість, серйозність в оволодінні знаннями.

Ректор університету профе-

сор І. П. Зелінський підкреслив, що головне завдання студентів — учитися. З першого дня розпочати серйозну боротьбу за прищеплення духу навчання. Адже турботи про перебудову, про новий час ляжуть на плечі молодих.

Ректор вручив першокурсникам символічний студентський квиток і золотий ключ від шкапулки, в якій... зберігаються

найдорожчі скарби — знання. Але відкрити її зможе лише той, хто вмить володіти ключем. Спалахує факел знань. Ректор І. П. Зелінський бажає студентам, щоб прагнення вчитися, жадоба знань супроводжували їх завжди. Наприкінці мітингу відбулося урочисте покладення квітів до пам'ятника В. І. Леніну.

На фото В. Пащука: В. Решетілов (філфак), А. Коваль (філфак), О. Тихонов (біофак), А. Шаповалова (РГФ).

Я. СУРЖОК.

ОДЕССА — РЕГЕНСБУРГ

С 21 по 27 августа с. г. продолжался официальный визит в Одесский госуниверситет делегации университета г. Регенсбурга (ФРГ) в составе президента этого учебного заведения профессора Ганса Бунгерта и вице-президента доктора Эрвина Веделя. Цель визита — обсуждение и подписание соглашения и рабочей программы межвузовского сотрудничества на 1989—1993 гг.

22 августа гостей принимал ректор ОГУ профессор И. П. Зелинский. В ходе приема, проходившего в деловой, дружеской атмосфере, стороны высказали обоюдное стремление к налаживанию научных, деловых, культурных контактов, рассказали друг другу об истории, структуре, приоритетных научных направлениях своих вузов.

24 августа немецкие гости присутствовали на заседании ректората, на котором обсуждался и уточнялся проект соглашения о сотрудничестве между Регенсбургским и Одесским университетами.

25 августа состоялась церемония подписания соглашения, в котором учтены все пожелания, замечания, предложения, высказанные сторонами в процессе обсуждения проекта. Соглашение предполагает проведение совместных научных исследований, представляющих взаимный интерес, обмен преподавателями, научными сотрудниками, студентами, другие мероприятия по сотрудничеству двух университетов.

В тот же день немецкая делегация и ректор ОГУ нанесли визит председателю исполкома Одесского горсовета народных депутатов В. К. Симоненко. Гости были уполномочены властями г. Регенсбурга поднять вопрос о возможности подписания соглашения о побратимстве между Регенсбургом и Одессой. Было высказано пожелание идти к подобному соглашению через конкретную работу, началом которой и явилось подписание документа о сотрудничестве между университетами обоих городов. В дальнейшем намечаются и другие контакты, например, — обмен школьниками, изучающими соответственно немецкий и русский языки.

Расширению связей Регенсбурга и Одессы несомненно послужит планируемое между

народное совещание промышленников и ученых двух стран по внедрению современных технологий в производство, влиянию производства на развитие вузов. Такое совещание при участии представителей солидных советских и западно-германских фирм и учебно-научных учреждений под эгидой университетов — учредителей — Регенсбургского и Одесского — предполагается провести в Одессе в 1990—1991 гг.

В дни визита немецкие гости познакомились с достопримечательностями нашего города, побывали на факультетах, кафедрах, в лабораториях, компьютерных классах, музеях ОГУ, где встречались с преподавателями, научными сотрудниками, студентами.

— В эти дни, — сказал нашему корреспонденту профессор Ганс Бунгер, — я многое узнал об этом украинском городе. Мне наиболее импонировали доброжелательность, приветливость и, вместе с тем, деловитость горожан. На основе этих качеств мы как раз и сумели успешно и с удовольствием поработать. Что касается нашего соглашения, то здесь, я бы сказал, видится целая палитра общих интересов в различных научных областях. Я благодарен всем одесситам за гостеприимство и хочу сказать, что наши университеты составляют авангард в деле развития дружественных связей между нашими странами.

А вот впечатления доктора Эрвина Веделя:

— Одесса для меня — город детства. Я жил здесь в 30-е годы, учился в немецкой школе. Очень рад, что узнаю приметы той далекой поры: суда на рейде, порт, оперный театр, многие улицы и целые районы. Приезд сюда для меня — это что-то особенное: здесь дышишь родным воздухом... Моя специальность — славистика. Читаю лекции о Тарасе Шевченко и Лесе Украинке. Занимался я творчеством писателей-одесситов, например, Бабеля. Я рад этому городу, нашему сотрудничеству. Уверен, что сенат нашего университета так же, как ученый совет вашего, ратифицируют подписанное нами соглашение, тем самым сделав еще один шаг по пути дружбы и взаимопонимания.

О. ГУБАРЬ.

ПРОДОЛЖАЯ ТРАДИЦИИ БОЛГАРИСТИКИ

Недавно ученый совет Одесского университета утвердил решение о создании на филологическом факультете группы, изучающей с 1-го курса болгарский язык. Мы попросили прокомментировать это решение доцента кафедры русского языка Валентину Александровну Колесник.

— Сегодня уделяется много внимания развитию национальных языков народов нашей страны. В этом году в средних школах болгарских сел Одесской области введено преподавание родного языка в 7-8 классах.

— Какими учебниками смогут воспользоваться учащиеся!

— Нами совместно с В. М. Терзи подготовлен учебник болгарского языка, размноженный на ротапринтере Институтом усовершенствования учителей.

— Итак, учебные пособия имеются, а преподавательские кадры!

— Начал готовить специалистов Измаильский педин. Одесский университет также поставил перед Минвузом вопрос о возможности такой специализации, но пока нам отказали, мотивируя тем, что болгаристов готовят Киевский и Львовский университеты, а выпускников некуда распределять. Но ведь теперь, с введением преподавания болгарского языка в школах, понадобится значительно больше специалистов. Поэтому мы на первых порах и организовали группу, в которой обучается 10 студентов.

— Расскажите, пожалуйста, о программе этого курса.

— Студенты будут изучать болгарский литературный язык, историю болгарской литературы, историю Болгарии. Для чтения этих курсов будут привлечены квалифицированные специалисты как университета, так и других организаций. Такие, как профессора М. Д. Дыхан, Ю. А. Карпенко, И. М. Дузь, доценты А. Д. Бачинский, Б. А. Шайкевич, Д. С. Ищенко, А. К. Смольская и др. Для чтения курса болгарского языка приглашен также преподаватель из Болгарии.

В рамках спецкурса по болгарской диалектологии студенты будут проходить практику в болгарских селах области. Уже в этом году студенты II курса побывали на диалектологической практике в с. Колесное Саратского района, где изучали местные говоры. Они привезли предметы национальной одежды, которую собираются использовать при создании на факультете фольклорного ансамбля. Мы организовали кабинет

советско-болгарской дружбы, где экспонируются материалы по истории болгарских городов, болгарских сел Одесщины и о пребывании видных болгарских деятелей в Одессе.

— Изучение болгарского языка, истории и этнографии болгарского населения нашего края имеют давние традиции в нашем городе...

— Да, еще до войны в педагогическом институте начал читать лекции по болгарскому языку С. Б. Бернштейн. В первые послевоенные годы в болгарских селах Одесщины работала экспедиция Института славяноведения АН СССР, изучавшая местные болгарские говоры. На основании этих материалов был составлен «Атлас болгарских говоров в СССР». Традиционно в Одессе проводятся конференции по различным проблемам изучения языка, истории и культуры Болгарии. Нашими учеными опубликован целый ряд статей в болгарских сборниках «Статьи и материалы по болгарской диалектологии» и других изданиях. Студенты и преподаватели ОГУ имеют возможность стажироваться на летнем семинаре болгаристов в Тырново и Софии. Углубленное изучение болгарского языка и литературы в университете послужит укреплению дружбы с братским болгарским народом.

Б. Верникова,

Следующий номер «ЗНК» выйдет 23 сентября с. г.

«Рученица» — танец дружбы

Всего несколько дней назад я вернулась из Болгарии, где мне посчастливилось принимать участие в работе одиннадцатого летнего семинара по изучению болгарского языка, болгарской литературы, культуры и искусства. Этот месяц, проведенный в бывшей столице Болгарии Велико-Тырново, удивительно красивом старинном городе с гордо возвышающимся над ним Царевцем, несомненно один из самых счастливых в моей жизни.

Необыкновенно насыщенная программа, в которой до деталей продумано совмещение учебных занятий с экскурсиями, тематическими вечерами, дискотеками. Надолго всем запомнились экс-

курсии в Арбанаси — чудесное село, находящееся в окрестностях Велико-Тырново, где сохранились архитектура жилых домов XVI—XVII веков, в Габрово — город смеха и юмора, Травну, Дряново. А после нескольких вечеров, на которых нас обучали народным танцам, грех не станцевать хоро или рученицу. Не забыть и вечер наций, где представители нашей страны рассказывали о культуре своего народа, проявляя при этом артистические способности.

Мы и учились, и отдыхали. Мы — это представители 24 стран — СССР, Греции, США, ГДР, Канады, ФРГ, Венгрии, Польши, Италии, Чехословакии, Алжира, Ан-

гли, других стран. Всех нас объединяла любовь к Болгарии, к ее народу, ее культуре. И языком межнационального общения на этот раз для нас был болгарский.

Очень внимательным к нам было руководство семинара: наши просьбы, замечания немедленно учитывались. Все мы с благодарностью будем вспоминать директора семинара Николая Даскалова, секретаря Керу Коеву, переводчицу Иву Харалампиеву, Йонку Костадинову.

Жаль, что советская группа на семинаре была далеко не самая многочисленная, как того хотелось бы. Да и кому же, как не нам, изучать бол-

(Продолжение на 4-й стр.)

ТЕПЛО ОДЕССКОГО СОЛНЦА

В пионерском лагере «Бригантина» в августе отдыхала группа ребят из Никарагуа. 13 девочек и мальчиков — от 7 до 14 лет — проделали дальний путь из страны, где сегодня идут военные действия и гибнут люди.

Все эти ребята опалены войной — у них погибли отцы, а некоторые из них — круглые сироты. В их судьбе принимает участие Никарагуанский институт социального обеспечения, который осуществляет социальную программу «Дети — сироты войны». Молодые сотрудники этого института Рейна Веласкес и Густаво Ривас привезли детей в Одессу.

А кто организовал эту поездку? Рассказывает Сисана Мухаметшина, заместитель секретаря комитета комсомола ОГУ по международной работе.

— Организацией поездки никарагуанских детей в Одессу занимались члены обще-

ственно-политического клуба им. Эрнесто Че Гевары при Дворце студентов и Одесском горком комсомола. Мы обращались с этой идеей в разные общественные организации и не сразу нашли поддержку. Содействие нам оказали в Комитете солидарности со странами Латинской Америки. А областной Комитет молодежных организаций оплатил путевки в пионерский лагерь, которые были выделены Одесским облсовпрофом.

Члены клуба им. Че Гевары заработали деньги для помощи приехавшим из Никарагуа детям и сейчас на эти деньги мы каждый день покупаем им фрукты, организуем экскурсии, поездки. С ребятами все время их старшие друзья — студенты университета, члены студенческого Никарагуанского землячества в Одессе.

В конце октября состоится всесоюзный слет интердвижения, где мы хотим поставить вопрос об организа-

ции в Одессе летнего международного лагеря для детей из разных стран.

Мы сидели на скамейках спортивной площадки в окрестностях никарагуанских ребятшек — студентки-испанки Света Захарова и Света Махиборода, студентки из Никарагуа Белкиес Гонзалес и Патрисия Рейес.

Света Захарова переводила, что детям здесь очень-очень нравится, они были в театре, в цирке, ездили за город, гуляют, участвуют в разных конкурсах и спортивных соревнованиях, победили в конкурсе на лучшую вышивку, и у каждого появились советские друзья, с которыми они будут переписываться.

И для многих советских детей общение с никарагуанскими сверстниками стало реальным уроком мира, помогло им осознать, какое это счастье — жить в мирной стране в мирное время.

В. Белова.
Фото Л. СИДОРСКОГО.

ЧЕСТИТА, БЪЛГАРСКИ ДРУГАРИ!

На Черноморском побережье Болгарии к югу от Бургасского залива стоит небольшой город Созополь, в античное время — Аполлония Понтика.
Являясь одним из древнейших городов Европы (может быть ему сегодня ровно 2600 лет!), находясь на стыке различных культур, Созополь пережил длинную бурную историю, где сплелись Восток и Европа, скифско-славянский мир и античность.
Знание и понимание жизни этих очагов черноморско-средиземноморской культуры очень важно сегодня для осознания наших исторических корней и перспектив развития.
Поэтому захотелось представить себе эту картину, увидеть этих людей, и море, и город, вслушаться в их мысли, понять их представления.

Круги солнца и звезд, и доюка сединам — весна.
Мир велик и красив.
Голубой оком держит сушу,
Плеск волны, солнца свет,
Запах меда, фракийский колчан,
Старый парус, друзья, нелюбовь —
Все проходит чрез душу,
Ту, что вечно на круге
формулет Великий Гончар
Здесь навархи давно
К левым Понта частям приходили,
Шаг за шагом, до Истра и дальше. А сколько потери!
Но свободные люди Милета, Мегар, Беотии
У свободного Понта свой полис рождают теперь.
Здесь судьбе удалось, к улучшению нашей породы,
У востока взять знание и мудрость, терпенье в сердцах.
А от греков — любовь и сознание личной свободы,
И помножить на волю славян и на скифский размах.

«РУЧЕНИЦА» —ТАНЕЦ ДРУЖБЫ

(Окончание.
Начало на 2-й стр.)

гарский язык? Тем более, что у нас в Советском Союзе, на территории Одесской области, Молдавии проживает большое количество болгар, которым необходимо знать литературный болгарский язык. Ведь для обучения местных болгар необходимы специалисты. И мы очень рады, что на филологическом факультете с этого года студенты-выходцы из болгарских сел могут изучать свой родной язык. После окончания университета они смогут преподавать в школах болгарских сел, их ждет работа в интерклубах, «Спутнике» — в качестве гидов-переводчиков, в редакциях газет, где будут выходить страницы на болгарском языке.

Надо сказать, что у нас в университете давно ведется работа по изучению говоров болгарских сел на территории Одесской области, которой руководит кандидат филологических наук, доцент В. А. Колесник. Мы, студенты, принимаем участие во многих мероприятиях, проводимых по линии общества советско-болгарской дружбы. Мне неоднократно приходилось выезжать в села с лекциями вместе с другими студентами и преподавателями.

Необходимо продолжать эту работу, возрождать богатейший опыт болгаристики, накопленный в Одесском университете за все время его существования.

О. ТОДОРОВА,
студентка филологического факультета.

Здесь, на стыке культур, в паруса поднимающем мире,
На изломе времен, в сплаве судеб, идей и людей
Обостряется взор, горизонты становятся шире,
Шаг истории четче, рука ее движет верней.
Нам понятно теперь —
человек — центр всего, без сомнения.
Полис — он для кого?
Я и он друг пред другом равны.
А история города, взлеты его и паденья
Повторяют весь путь, отражают судьбу всей страны.
Место верное здесь —
Остров, бухты, земля благодатна.
И бессмертный Орфей с этих склонов.
И гордый Спартак
Был фракийским царем...
О, как жизнь коротка и превратна!
И великий Эзоп был, возможно, фракийцем.
Вот так.
Мир не просто велик — он еще удивительно молод!
Уже встал над водой скромный Фебу-целителю храм.
Входят в гавань суда. Рубят лес. Поднимается город,
И борю, и фрасию — вольным открытым ветрам.
Есть уж рынок, две пристани,
свой Керамик, шесть колодцев.
Будет завтра с зарею на острове храм освящен
Покровителю странников, земле — и морепроходцев.
Это бог, что дал городу имя свое — Аполлон.
Это завтра.
Пока ночь проходит неслышной стопою.
Вот строители спят, на земле, на фракийский манер.
Тлеют угли. Свещает. Блестит чешуя под луною.
Море дышит в борту острогрудых глазастых триер.
Дремлет порт. Спят дола.
Будет завтра и радость, и горе.
Люди Анаксимандра кончают полночный совет.
Все еще впереди.
Солнца шар оторвался от моря.
Аполлония Понтика гордо выходит в рассвет.

НАЧАЛО

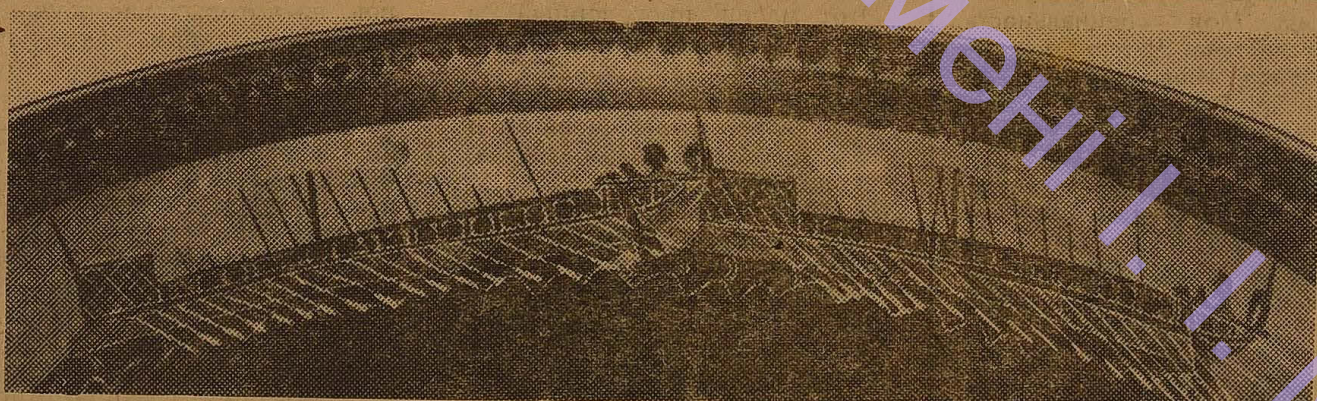
Еще все впереди.
Еще Аксинос море зовется.
Для гостей этот Понт неприветлив еще и суров.
То ли снова война, то ли торг с Киммерией начнется.
Повезут из Тавриды зерно, а из Синды — рабов.
Все еще впереди.
Еще Ольвия и не возникла.
Впереди Херсонес и прекрасная Калос Лимен,
Персов скифский поход, и еще много лет до Перикла,
До союза с Афинами, до македонцев у стен.
Впереди Митридат, рев буцин легионов Лукулла,
Кровь на стенах и пристанях, гарь и безлюдье вокруг.
Город встанет опять, разоренье его не согнуло.
...Больше тысячи лет до того, как придет Аспарух.
Еще будет Веспор, и соперничество Месемврии,
Дружба Истрии, Тиря, Овидия ссылка, закат.
В дальней дымке времен купола золотой Византии,
Струги русских князей, что идут воевать Цареград,
Далеко позади повороты родного Меандра.
Далеко впереди новой грамоты проза и стих.
Еще грянут над миром походы царя Александра,
Еще ступит над пропастью страшная лента слепых.
Своясь года и века разглядеть бы те лица живые.
Не глазами, что взял византиец, а сердцем своим!
...Только вдуматься —
Лишь через тысячу лет станет Киев,
А какому-то дальнему Риму — лишь сто с небольшим.
Будет светлый Афон, и победы царя Калояна,
Вероломство, убийство,
ну, нет нам уроков ни в чем!
Двадцать долгих веков до кровавой навалы султана...
Снова слезы и смерть.
Только все это будет потом.
Все потом.
Ну, а что за спиною? Падение Трои,
Путь Арга, Одиссей в эти воды бросал якоря.
У застывших навек Симплегад уж Византий построен.
Человек будет плавать, пока есть на свете моря!
Путь к успеху короче,
Коль сложатся труд и дерзание.
Дом тесно. А парус — почти как родительский кров.
Уже Истрия есть, есть селение на Березани,
И самосцы дошли вплоть до новых Геракла столпов.
В каждом деле, повсюду,
Путь к новому — труд неизменный.
Кибернеты, навархи, ойкисты и днем и во мгле
Трудный поиск ведут, раздвигая края ойкумены,
Новой жизни начало кладут на свободной земле.
Мир велик и един.
Он вобрал в себя сказочно много —
От счастливых минут и до горьких жестоких годин.
От Кибелы и Ра до неясного, главного Бога,
От Олимпа до Тартара — мир многолик и един.
Мир велик —
Детский смех, рыбы ход, интересы общины.
Боги, песни, любовь, сорок первые Игры, война,
Леса шум, хлеб, отец,
Руки милых, надежда, седина,

По приглашению Одесского государственного археологического музея в нашем городе побывал известный болгарский археолог и писатель Михаил Лазаров. Международное признание получили не только научные труды исследователя, но и его многочисленные научно-популярные книги, статьи, очерки.

С чего началось, — вспоминает ученый, — так это со случайных находок в приморской полосе затопленных свайных построек, хронологически относящихся к эпохе неолита и ранней бронзы. Тогда заинтересовался вопросом изменения уровня Черного моря за последние тысячелетия. Ознакомился с научными концепциями советских авторов: П. В. Федорова, К. К. Шилика и других. Специалисты в этой области, насколько мне известно, есть и в Одессе, в университете.

Но главные ваши научные интересы связаны с антиковедением!

Безусловно. Работать приходится, как говорят, на суше и на море. И здесь много общих интересов с советскими исследователями. Мы, например, часто встречаемся на традиционных конференциях антиковедов в Цхалтубо. В Одессе я, представьте, впервые. Город производит хорошее впечатление: непривычно много зелени. Очень благодарен одесским коллегам — в

ПОДВОДНАЯ АРХЕОЛОГИЯ В БОЛГАРИИ

первую очередь, В. П. Ванчугову и С. Б. Охотникову — за это приглашение, за то, что организовали мне поездку в древнюю Ольвию.

— Михаил, в нашем городе организован общественный проект «Джинестра». Его цель — выявление, исследование и охрана подводных памятников археологии и культуры. Расскажите, пожалуйста, об опыте подводных археологических исследований в вашей стране.

— В какой-то мере опыт практической работы нашел свое отражение в книге «Затонувшая флотилия», в ряде публикаций нашего научно-популярного альманаха «ФАР» и других изданиях. Особых сложностей у нас нет, потому что проводить исследования приходится на незначительных глубинах: 5—7, реже 7—9 метров,

А у вас?

— В общем-то затопленные античные поселения также должны располагаться на мелководье. Но что касается затонувших судов, интересные объекты, как правило, покоятся на глубинах 20—30 метров и более.

— Тем не менее, в том и другом случае легковоодолазного снаряжения вполне достаточно. Но вам понадобится декомпрессия, во-первых, и более солидное навигационное оборудование, во-вторых. Следовательно, и затраты будут большими.

—Кстати, о затратах. Кто организует и субсидирует подводные исследования в Болгарии?

Организует и координирует их специально созданный в Созополе Центр подводной

археологии. Как вы понимаете, и место выбрано не случайно: Созополь—древняя Аполлония, основанная выходцами из малоазийского города Милета еще в VII веке до н. э. Это живописнейший уголок черноморского побережья Болгарии, настоящий археологический заповедник. Другой важный фактор: после проведенной в стране административной реформы, бюджетом, выделенным на археологические изыскания, распоряжаются как раз те, кто заинтересован в этом, а не какое-то отдаленное министерство.

— И каков же все-таки этот бюджет?

— Скажу. Созопольскому Центру выделяется 100 тысяч левов в год, из которых 40 тысяч предназначены на подводные археологические исследо-

вания.

— Немало. Есть какие-либо другие источники финансирования?

— Спонсоры. Вот, скажем, с нами сотрудничают любители истории, непрофессионалы, энтузиасты, краеведы. Двое таких ребят, например, работают на крупном автопредприятии, которое и дает нам 5 тыс. левов дополнительно. Руководитель этого предприятия уверяет, что это совсем мало, что любая организация может и даже обязана внести свою лепту в благородное дело изучения и охраны памятников нашей истории. И таких примеров немало.

— Что же, такое отношение к делу уже принесло успех: на болгарском черноморье обнаружен и изучен целый ряд подводных памятников: поселений, пристаней, старинных судов. Помните ли публикация «ФАР» о целых музеях древних якорей, корабельных орудий, поднятых в ходе экспедиционных работ...

— Думаю, что если руководство вашего города серьезно, с пониманием отнесется к столь важной инициативе одесситов, если, кроме того, объявятся солидные спонсоры, успех проекту «Джинестра» также будет обеспечен. Тогда мы сможем объединить усилия в стремлении прочесть неизвестные страницы истории всего нашего региона.

Ю. ВИНОГРАДОВ.

ПИШИТЬ НАМ

270057, Одеса-Центр вул. Петра Великого, 2, держуниверситет, редакция газеты «За наукові кадри».

ЗАХОДЬТЕ:

Одеса, вул. Радянської Армії 24, 1-й поверх, кімната 9.

ДЗВОНІТЬ:

Редактор М. ЩЕРБАНЬ.

тел. 23-84-13.

«За научные кадры», орган парткома, ректората, профкомов и комитета комсомола Одесского государственного университета им. Мечникова. (На украинском языке).

Друк. тип. «Черноморська комуна» Одеського обкому КП України, пл. 50-річчя СРСР, 1. Тираж 1000 прим. Обсяг 0,5 аркуша формату газети «Правда». Зам. № 10961.